

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. Č.**, bývajúcej v P., proti žalovanému **MVDr. M. D.**, bývajúcemu v L., zastúpenému JUDr. M. K., advokátom vo V., **o určenie neplatnosti nájomnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 5 C 204/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 19. januára 2009 sp. zn. 14 Co 58/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 19. januára 2009 sp. zn. 14 Co 58/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom z 24. apríla 2008 č. k. 5 C 204/2007–38 určil, že zmluva o nájme poľnohospodárskych pozemkov uzavretá medzi žalobkyňou M. Č. a žalovaným z 11.8.2007, predmetom ktorej sú pozemky v kat. území P. je neplatná a rozhodol, že o trovách konania bude rozhodnuté osobitným rozhodnutím po právoplatnosti rozsudku. Vychádzajúc z citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 34, § 35 ods. 1) mal preukázať, že predmetnú zmluvu neuzavrela žalobkyňa a syna na jej podpísanie so žalovaným nespĺnomocnila. Preto chýbal základný predpoklad vzniku tohto právneho úkonu – prejav vôle jednej zo zmluvných strán.

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 19. januára 2009 sp. zn. 14 Co 58/2008 na odvolanie žalovaného rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, žalobkyňi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a vyslovil, že žalovaný na ich náhradu nemá právo. Uviedol, že súd prvého stupňa pri odôvodnení svojho rozhodnutia vychádzal z toho, že vlastníkom nehnuteľností uvedených v zmluve o nájme poľnohospodárskych pozemkov je žalobkyňa,

ktorá skutočnosť žalovaným ani spochybnená nebola. Zmluvu o nájme týchto pozemkov môže uzatvoriť ich vlastník, prípadne iný subjekt na to oprávnený. Súd prvého stupňa zistil, že žalovaný na uzatvorenie spornej zmluvy splnomocnený nebol. Je teda správny záver prvostupňového súdu v tom smere, že chýbal základný predpoklad vzniku právneho úkonu a to prejav vôle jednej zo zmluvných strán. Nájomnú zmluvu z 11.8.2007, predmetom ktorej sú pozemky v kat. území P., podpísal syn žalobkyne. Tento právny úkon však vykonal bez akéhokoľvek, či už ústneho alebo písomného splnomocnenia (poverenia) svojej matky. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol jeho zrušenie a vrátenie veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. Namietal jeho zmätočnosť a nepreskúmateľnosť, pretože rozhodne bol oprávnený na podpísanie predmetnej zmluvy. Preto nerozumie tvrdeniu v odôvodnení rozhodnutia, že nebol ako žalovaný splnomocnený na uzatvorenie spornej zmluvy, keď odvolací súd neuviedol a nevysvetlil koho mal na takýto úkon splnomocniť. Zo samotnej žaloby a záhlavia rozsudkov oboch nižších stupňov vyplýva, že účastníkom na strane žalobcu je len M. Č. (vlastníčka), ktorá bola oprávnená zmluvu podpísať sama alebo za ňu iná oprávnená osoba. Podľa jeho názoru súd prvého stupňa náležitým spôsobom nezisťoval (výsluchom žalobkyne) skutkový stav najmä na okolnosť, či syn žalobkyne nebol splnomocnený na podpísanie nájomnej zmluvy (hoci ústne), čo nenapravil ani odvolací súd. Navyše poukázal na to, že žalobkyňa opakovane pred súdom prvého stupňa tvrdila, že ona sa súdiť nechce, teda ani nemala záujem na vedení sporu, do ktorého bola zatiahnutá z dôvodov vypočítavosti a ktorá skutočnosť zostala súdmi nepovšimnutá. Vzhľadom k tomu, že medzi účastníkmi existuje ešte iná doteraz platná nájomná zmluva (na jej základe syn žalobkyne 11.8.2007 preberal od žalovaného naturálne ako cenu nájomného) mali sa súdy zaoberať aj tým, čo mienili resp. chceli dosiahnuť účastníci predmetnej nájomnej zmluvy. Tým došlo k pochybeniu, k predčasnému rozhodnutiu, na podklade nedostatočne zisteného skutkového stavu a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu trvala na tom, že nikdy nedala splnomocnenie synovi, aby za ňu podpísal nájomnú zmluvu, ktorú skutočnosť súdy správne vyhodnotili. Preto považuje rozsudok odvolacieho súdu za správny a navrhla dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), najskôr skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné ešte v prípadoch uvedených v § 238 O.s.p.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa.

Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom prípustnosť dovolania nevyslovil a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd v tejto veci odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu, pretože vo veci ešte nerozhodoval.

Keďže dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemožno podriaďiť pod žiadny dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 238 O.s.p., je zrejmé, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), sa Najvyšší súd Slovenskej republiky neobmedzil iba

na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku, podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné aj podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku či uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia účastníkovi možnosti konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Žalovaný v dovolaní namietal odňatie mu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), z dôvodu, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je zmätočné, nepreskúmateľné, založené na nedostatočne zistenom skutkovom stave a že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (§ 242 ods. 2 písm. c/ O.s.p.)

Pod odňatím možnosti účastníka konať pred súdom treba rozumieť taký závadný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom realizácie jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov.

Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnym názorom. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia

vykonaných dôkazov, resp. toho, aby sa riadil výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník.

Dovolaateľ namietal zmätočné a nepreskúmateľné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v jeho tvrdení, že nebol splnomocnený na uzatvorenie predmetnej nájomnej zmluvy a nevysporiadaní sa s jeho námietkami týkajúcimi sa vykonaného dokazovania (vrátane výsluchu žalobkyne).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotného rozhodnutia ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je podstatnou náležitosťou každého rozhodnutia súdu. Citované zákonné ustanovenie treba chápať aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie, a vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Georiadis v. Grécko z 29. mája 1997). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie

súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu a že takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok odvolacieho súdu (uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny stav (uznesenie z 23. júna 2004 sp. zn. III. 209/04).

Dovolací súd je toho názoru, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nepreskúmateľné.

Z obsahu spisu vyplýva, že účastníkmi konania je M. Č. ako žalobkyňa a MVDr. M. D. ako žalovaný (uvedení aj v záhlaví rozhodnutí súdov oboch nižších stupňov) a že žalobkyňa sa svojou žalobou domáhala určenia (absolútnej) neplatnosti právneho úkonu (§ 49 Občianskeho zákonníka) – zmluvy o nájme poľnohospodárskych pozemkov (v jej vlastníctve), kde vystupuje ona ako prenajímateľ a žalovaný ako nájomca z dôvodu (jediného), že zmluvu podpísal syn J. Č., ktorý nemal (od nej) splnomocnenie na uzavretie takéhoto právneho úkonu. A dôvodom, pre ktorý súd prvého stupňa dospel k záveru o neplatnosti predmetnej nájomnej zmluvy (§ 34, § 35 ods. 1 Občianskeho zákonníka) bol chýbajúci prejav vôle jednej zo zmluvných strán – žalobkyne ako prenajímateľky (uvedenej v zmluve), nakoľko ju podpísal syn bez jej splnomocnenia. Napriek tomu krajský súd vychádzajúc zo skutkového zistenia súdu prvého stupňa, ktoré považoval za dostačujúce, v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa správne zistil, že žalovaný nebol splnomocnený (kým ?) na uzavretie nájomnej zmluvy (z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu a obsahu spisu nemožno vyvodit'), z ktorého dôvodu chýbal prejav vôle jednej zo zmluvných strán (žalovaného ?) a súčasne za správne považoval zistenie a preukázanie neplatnosti nájomnej zmluvy z dôvodu chýbajúceho prejavu vôle žalobkyne (ako prenajímateľky a vlastníčky poľnohospodárskych pozemkov), pretože zmluvu bez jej splnomocnenia podpísal syn. Preto je odôvodnenie jeho rozhodnutia týkajúce sa dôvodu neplatnosti spornej nájomnej zmluvy, keď vychádzal (len) zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, zmätočné a nepreskúmateľné, čím porušil právo žalovaného na spravodlivé súdne konanie. To zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a tým aj dôvodnosť podaného dovolania.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.), pričom sa nezaoberal ďalšími námietkami žalovaného uvedenými v dovolaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2010

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská